

постановки цілей, самореалізації та само розгортання у професійному та особистісному просторі.

Список бібліографічних посилань

1. Варій М. Й. Психологія: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ: Центр учб. літ., 2007. 288 с.

2. Безпека суспільства у регіоні Румунія – Україна – Республіка Молдова: тристоронній підхід/Програма Схід-Схід: «Партнерство без кордонів». Бухарест-Кишинев-Київ, 2008. 132 с. URL: <http://www.gsbs.org.ua/wp-content/uploads/2008.pdf> (дата звернення: 27.02.2017).

3. Мельник В. Безпека особи в системі загальної безпеки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, Соціологія, Філософія*. 2009. Вип. 11. С. 45–49.

4. Приходько І. І. Концептуальний підхід для систематизації поняття психологічної безпеки людини. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2010. Вип. 8. С. 91–98.

5. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні аспекти. Київ: Либідь, 2006. 312 с.

Отримано 28.02.2017

УДК 351.75

Андрій Львович ЗЛОТНІКОВ,

*завідувач науково-дослідної лабораторії (суспільно-політичних проблем)
наукового центру Повітряних Сил Харківського національного
університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба,
кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник;*

Анатолій Анатолійович ГОЛОТА,

*науковий співробітник науково-дослідної
лабораторії (суспільно-політичних проблем)
наукового центру Повітряних Сил Харківського національного
університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба*

МОБІЛЬНІ ПУНКТИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Обґрунтовано необхідність активного впровадження мобільних автоматизованих комплексів масового безконтактного впливу для реалізації правоохоронних та бойових завдань з найменшими втратами та несилловими засобами. Стверджується, що наявні види мобільних технічних засобів впливу потребують принципового вдосконалення, використання сучасних зразків технічних засобів та методик їх застосування.

Сьогодні співробітники силових структур України здійснюють свою діяльність у надскладних умовах реформування політичної, економічної, правозахисної систем, виконують свої службові обов'язки

в зоні антитерористичної операції, що надзвичайно піднімає значення сформованості таких їх професійно-психологічних якостей як психологічна готовність та психологічна стійкість, здатність долати наслідки впливу підвищених навантажень на психіку, вміння успішно протистояти впливу різноманітних стресфакторів.

В ході постійного підвищення інтенсивності професійного навчання та мобільності військових та поліцейських підрозділів, при виникненні різноманітних правопорушень (блокувань, протистоянь, конфліктів) у віддалених та непередбачених місцях (населених пунктах, районах, зонах), пріоритетом має бути їх оснащення спеціальною мобільною технікою соціально-психологічного забезпечення з метою максимально безконтактного впливу для реалізації правоохоронних та бойових завдань несиловими засобами та з найменшими втратами.

У науково-дослідній лабораторії (суспільно-політичних проблем) НЦ ПС Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба особлива увага надається розробці програмних комплексів мобільних засобів морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України. Так, зважаючи на актуальну потребу військ у постійній оперативній психологічній діагностиці військовослужбовців, з метою програмного забезпечення вивчення їх індивідуально-психологічних якостей та з урахуванням реальних економічних можливостей швидкого вирішення потреб військ у сучасній діагностичній апаратурі запропоновано впровадити у роботу структур морально-психологічного забезпечення підготовки та застосування військ програмного комплексу «Автоматизований діагностичний пункт психолога» (АДПП) та варіант матеріально-технічного обладнання до нього.

Програмний комплекс АДПП вже зараз дозволить оперативно, швидко та надійно проводити психодіагностичне вивчення професійно-важливих якостей та індивідуально-психологічних властивостей військовослужбовців в будь-яких зонах ведення бойових дій, майже на передовій смузі. Він значно прискорить час проведення дослідження та обробки отриманих результатів, має високу точність визначення рівня показників, зменшує вплив людського фактору на якість результатів. Пункт швидко розгортається та має великий запас автономної роботи. Одночасно можливо швидко дослідити до відділення особового складу.

На сьогодні практика роботи військових психологів свідчить про обмеженість часу для вивчення індивідуально-психічних характеристик військовослужбовців. Також є неможливим забезпечити збір великої кількості людей в місці діагностики. Як правило, психологи також не мають належної маневреності, повинні постійно дбати про скритність пересування при вирішенні бойових завдань.

АДПП та мобільний пункт морально-психологічного забезпечення (МПМПЗ), до складу якого він має входити, є засобами реалізації спеціальних завдань командування. Враховуючи спеціальне обладнання, мобільний характер діяльності команди, АДПП більшою частиною має своїм завданням психологічне діагностування особового складу частин і підрозділів. Разом із тим, він може бути задіяним у діяльності щодо інших визначених напрямків психологічного забезпечення – психологічної підготовки чи психологічного супроводу, тобто автономно від МПМПЗ. Це враховано і організаційно: МПМПЗ пропонується створити на базі повнопривідної вантажівки КРАЗ-5233 (4х4) з кунгом та бойовою броньованою машиною KRAZ COUGAR (КУГУАР).

Взаємодія складових МПЗ підготовки та застосування військ – інформаційно-психологічного та психологічного забезпечення підтверджується практикою роботи. Зокрема, психолог, встановивши як налаштована протиборча сторона і фактори, що визначають її моральний стан, може передбачити поведінку протиборчої сторони в тій чи іншій обстановці. Він також може дати необхідні рекомендації оперативним працівникам про дотримання міри у своїх діях, порекомендувати конкретні засоби і методи інформаційно-психологічної роботи.

Ефективність як прийняття оперативних рішень так і відповідних дій щодо їх реалізації багато в чому залежать від високої мобільності і надійності всіх сил і засобів МПЗ військ, належного зв'язку з населенням та його підтримки. Це повністю є притаманним і правоохоронним органам.

Потреба у мобільних засобах МПЗ військ у мирний час обумовлена необхідністю проведення навчань, польових виходів, несенням бойового чергування у відриві від місць постійної дислокації. Також технічні засоби використовуються при проведенні психологічної підготовки особового складу в ході бойової підготовки, під час урочистих заходів, спортивних змагань, зборів тощо.

У бойовій обстановці ці обставини ускладнюються ще більшим розосередженням підрозділів. Особливе значення має віддаленість знаходження частин та підрозділів, командних пунктів, тилових структур від супротивника та цивільних об'єктів, які знаходяться в полісі відповідальності.

Це означає, що технічні засоби МПЗ повинні мати тактико-технічні характеристики, які б дозволяли їм бути ефективними та захищеними у будь-якому місці, де є потреба у їх використанні. Тому є дуже актуальним завдання створити не просто варіант клубної машини, а надійну бойову структуру як дієвий фактор впливу на нестандартну ситуацію, як ефективний спосіб підтримання та поновлення морально-психологічного стану особового складу.

МПМІПЗ має поєднати в собі високу мобільність і можливість роботи з великими базами даних, застосовувати нові інформаційні технології, сучасні технічні засоби МПЗ дій особового складу, поліграфічне обладнання та культурно-дозвільне майно.

Потенційно найбільш важливими напрямками соціально-психологічного забезпечення правоохоронної діяльності з використанням мобільних технічних засобів можуть бути: визначення каналів негативного інформаційно-психологічного впливу на особовий склад силових структур та своєчасне його попередження; профілактична обробка об'єктів впливу потужною наземною та повітряною гучномовною технікою; використання великих мобільних інтерактивних екранів та гучномовного обладнання для трансляції радіо- та телезвернень керівників держави, окремих політиків, органів місцевої влади, командування силових структур, авторитетних громадських діячів та працівників культури, рідних та близьких учасників потенційно протиправних дій; залистовування певних зон впливу; створення відео ефектів в атмосфері; широке інформування військовослужбовців, поліцейських та цивільних співробітників про істинні цілі та правомірність своїх дій, надання їм оперативної психологічної допомоги.

Отримано 28.02.2017

УДК 159.9

Віталій Дмитрович КИСЛИЙ,

*професор кафедри психології та педагогіки Харківського національного
університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба,
кандидат психологічних наук, доцент;*

Анна Андріївна РОЖЕНКО,

*науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
(суспільно-політичних проблем) наукового центру
Повітряних Сил Харківського національного університету
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба*

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ В СИСТЕМУ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМАТИЗОВАНОГО ДІАГНОСТИЧНОГО ПУНКТУ ПСИХОЛОГА

Надано методичні рекомендації, пропоновані для психологів силових структур, які працюють з особовим складом підрозділів та цивільним населенням, яке опинилося в зоні дії підрозділів. Автоматизований діагностичний пункт психолога створений для вивчення психічного стану